

Про міжнародне свідоцтво про вакцинацію

Діючими Міжнародними медико-санітарними правилами, прийнятими 58-ою Асамблеєю Всесвітньою організацією охорони здоров'я 23.05.2005, та постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2011 № 893 «Про затвердження Правил санітарної охорони території України» визначено умови та затверджено форму для видачі **міжнародного свідоцтва про вакцинацію або профілактику**:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897_007#Text

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/893-2011-%D0%BF#Text>

Зокрема така форма містить інформацію з персональними даними людини (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, стать, національність тощо), а також інформацію про вакцинацію (назва вакцини, дата вакцинації тощо).

Важливо зазначити, що **свідоцтва є дійсні лише в тому випадку, якщо вакцина дозволена до використання ВООЗ**:

https://extranet.who.int/pqweb/sites/default/files/documents/Status_COVID_VAX_08Feb2021.pdf

Окрім цього, на разі Міжнародними медико-санітарними правилами передбачено, що **свідоцтва мають видаватись у паперовій формі англійською або французькою мовою (а також можуть бути додатково заповнені на іншій мові, наприклад, на українській) та бути підписаними відповідним медичним працівником і скріпленими штампом закладу охорони здоров'я**.

Питання використання таких свідоцтв не є чимось новим. Зокрема Міжнародними медико-санітарними правилами передбачено можливість пред'явлення цих свідоцтв при перетині кордону. Приміром, раніше таке свідоцтво видавалось після проведення вакцинації проти жовтої лихоманки. І воно вимагалось при перетині державного кордону в країни, де є ймовірність інфікування жовтою лихоманкою, для того, щоб зупинити поширення цього захворювання.

Важливо зауважити, що в Україні опрацьовано питання щодо запровадження медичними інформаційними системами, які входять до складу електронної системи охорони здоров'я, формування таких посвідчень в електронному форматі (**форма заповнена наявними даними, у тому числі з дотриманням транслітерації при внесенні прізвища ім'я іноземною мовою, з можливістю їх редагування**). За потреби і запитом людини заклад має їх надрукувати та оформити (на жовтому папері згідно із вимогами) для подальшого пред'явлення людиною **при перетині державного кордону в паперовому варіанті**.

Якщо міжнародними документами будуть передбачені інші формати формування та видачі свідоцтв тощо відповідно в такому випадку ми розглядатимемо питання їх впровадження в Україні. На разі такі перемовини ведуться на міжнародному рівні, проте остаточних рішень поки не ухвалено.

Окрім цього, важливо **не плутати міжнародні свідоцтва про вакцинацію з імунними паспортами**, оскільки це два різні поняття. Свідоцтво використовується під час перетину кордону, у той час як імунний паспорт засвідчує наявність імунітету проти COVID-19. І важливо підкреслити, що ВООЗ закликала країни не використовувати імунні паспорти через недостатню кількість доказів про ефективність імунітету, щоб гарантувати точність документа. Відповідні рішення можуть ухвалюватись лише після зміни рекомендацій ВООЗ та отримання інформації про те, чи унеможливує вакцинація поширення коронавірусної хвороби, оскільки на даний час дослідження, які проводили для імунобіологічних препаратів проти COVID-19, спрямовані насамперед на скорочення летальності й тяжкості перебігу хвороби.

Про цифрові рішення Європейської комісії (Digital Green Certificate) та ВООЗ (Smart Vaccination Certificate) для фіксації фактів вакцинації та підтвердження справжності

Зміст рішення

Рішення від ВООЗ та Європейської комісії передбачають, що держави забезпечують дотримання правил обігу вакцин та правильність процедур вакцинації, їхній облік.

BOO3 (Smart Vaccination Certificate)

Кожен факт вакцинації отримуватиме **унікальний номер у базі BOO3**. Інших даних, окрім самого номера, BOO3 не отримуватиме. Наявність номера дозволяє звернутись на національний рівень і отримати цифрове миттєве (і тривале – паперове) підтвердження того, що вакцинація з таким-то номером справді була. Ця інформація дозволить бачити загальний перебіг та стан вакцинації при співвіднесенні з кількостями отриманих вакцин та іншими статистичними відомостями про країну. Також оцінювати динаміку (за темпом присвоєння унікальних номерів). Інформація та система BOO3 не призначена для застосування в дозвільній системі при перетині кордону певною особою (може бути використана в такий спосіб на національному рівні, але і це не рекомендовано). Ключове – загальне бачення стану вакцинації та прогнозування на великих числах та розумінні обмежень.

Європейська комісія (Digital Green Certificate)

Документ виходить з того, що за замовчуванням усе людство позбавлене можливості подорожувати. І мета документа – повернути світ до звичайного стану, розблокувати поїздки та міграцію. Він передбачає ідентифікацію особи та прямо призначений для використання як з медичною метою (завершені цикли вакцинації для громадян та осіб, що прибули до ЄС і якусь з доз вакцини отримують поза місцем постійного проживання), так і з дозвільною (дозвіл переміщення та участі в масових заходах).

Видаватиметься безкоштовно **в цифровій або паперовій формі з нанесенням захисного QR- коду** та міститиме інформацію щодо:

щеплень від COVID-19 (першочергово вакцинами, затвердженими Європейською Медичною Агенцією);

негативних результатів тестів на COVID-19 (ПЛР або експрес);

наявності в організмі особи антитіл (підтвердження, що вона вже перехворіла).

Окрім цього, сертифікат міститиме такі персональні дані про особу як: ім'я та прізвище; дату народження; дату видачі, ідентифікаційний номер посвідчення особи.

З метою верифікації даних, зазначених у сертифікаті Європейською Комісією **заплановано створення відповідного порталу, який міститиме інформацію щодо усіх виданих сертифікатів** та буде доступний лише для осіб, уповноважених на виконання функцій держави.

Відповідно до озвучених рішень, Європейський Парламент має завершити усі процедури, пов'язані з нормативно-правовим регулюванням видачі та використання сертифікату **в червні 2021 року**.

Обидва керівництва зазначають, що підхід розроблено для подібного обліку усіх вакцинацій. А на COVID-19 буде випробуваний, як на найнагальнішій потребі. Інші небезпечні інфекції, що мають потенціал поширення, – одразу, як тільки буде готове законодавство та медичні системи країн-учасників.

Документи від Європейської комісії описують політики щодо громадян та негромадян ЄС.

До останніх правил Україна і може пристосувати свої правові та технічні рішення, щоби підтримати силу українського документа і можливості для громадян.

Наявність централізованої бази медичних даних про вакцинацію (ECO3) дає потенційний шанс впровадити таке рішення швидко – це краща стартова позиція в порівнянні із країнами Шенгенської зони, приміром, в яких такі дані не централізовані.

Обидва оприлюднені підходи (Європейської комісії та BOO3) знаходяться в процесі погодження та очікують на схвалення країнами-учасниками.

Технічні аспекти

Технічні аспекти реалізації на наднаціональному рівні описані достатньо для початку робіт на національному рівні. **Але самі політики знаходяться на погодженні, а остаточні технічні вимоги – в процесі формування.**

Європейська комісія також допоможе державам-членам розробити програмне забезпечення, яке органи влади можуть використовувати для перевірки QR-кодів. Важливо, щоб Україна долучилась до робочої групи з питань впровадження.

Як подорожуватимуть

Подорожуючий матиме на руках в паперовій чи електронній формі «зелений цифровий сертифікат» узгодженої в формі (проект якої вже оприлюднено і саме його преса неточно називає «цифровим паспортом вакцинації»).

Сторона, що приймає подорожуючого, може **перевірити через електронну базу даних:**

справжність документа;

чинність документа (він може бути відкликаним);

результати тестування щодо COVID-19;

чи подорожуючий перехворів COVID-19;

якою (-кими) вакцинами проведена вакцинація або її відсутність;

чи потрібно і коли наступне щеплення (за правилами країни, яка приймає подорожуючого).

Цей же документ не є передумовою подорожі, але його відсутність може вплинути на неї.

Також наявність вакцинації не є передумовою, а її відсутність – причиною обмеження подорожі.

Саме на випадок відсутності вакцинації «зелений цифровий сертифікат» може містити інформацію про актуальні результати тестування подорожуючого, а також інформацію, про вже перенесений COVID-19.

За рішенням на національному рівні сертифікат може містити код вакцинації від ВООЗ – для зменшення кількості потрібних документів.

Запропоновані для країн Шенгенської зони політики передбачають, що для щеплених вакцинами, схваленими в ЄС, правила у всіх країнах єдині, а для щеплених вакцинами, що не мають загальноєвропейської сертифікації – умови і можливість в'їзду визначає кожна країна самостійно.

Вони розраховують на дзеркальні умови для громадян ЄС та громадян країн Шенгенської зони, що подорожують поза цими територіями.

Після отримання фінальних технічних вимог до документів ВООЗ, ЄС, команда Міністерства охорони здоров'я України та Національної служби здоров'я України здійснить відповідні технічні доробки на стороні центральної бази даних електронної системи охорони здоров'я (тому що саме в цій базі містяться медичні дані пацієнта, доступ до яких регулюється чинним законодавством України) для забезпечення додаткового документа про вакцинацію, окрім Міжнародного свідоцтва про вакцинацію (у разі потреби).

Наразі вже розроблено схему BPMN та триває написання технічного завдання.

Також в умовах обмеженої доступності вакцин говорити про впровадження національного паспорта вакцинації зарано, оскільки це створюватиме значні обмеження для наших громадян.